

Informatīvais ziņojums

„Par Latvijas – Lietuvas Starpvaldību komisijas pārrobežu sadarbības stiprināšanai 2021.gada 28.oktobra sēdī”

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2018.gada 13.marta sēdes protokola Nr.15 31.§ 3.3.apakšpunktu, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – VARAM) ir sagatavojusi informatīvo ziņojumu par pārrobežu sadarbību Latvijas – Lietuvas Starpvaldību komisijā (turpmāk – Latvijas – Lietuvas SVK vai SVK) 2021.gadā un SVK turpmāko darbību.

1. SVK izveides mērķis un darba organizācija

Lai veicinātu sociālekonomisko attīstību un kopēju stratēģisko mērķu sasniegšanu, kā arī sekmētu reģionu sadarbību specifisko pierobežas teritoriju jautājumu izskatīšanā, problēmu risināšanā un sadarbības virzienu noteikšanu, ir izveidota Latvijas – Lietuvas SVK. Latvijas pusē Latvijas – Lietuvas SVK darbu koordinē VARAM, savukārt, Lietuvas pusē – Lietuvas Republikas Iekšlietu ministrija.

1999.gada 10.septembrī Paņevēžā tika parakstīts Latvijas Republikas valdības un Lietuvas Republikas valdības līgums par pārrobežu sadarbību. Saskaņā ar šī līguma 5.pantu, tika izveidota Latvijas – Lietuvas Starpvaldību pārrobežu sadarbības komisija.

Latvijas-Lietuvas SVK sēdes tiek organizētas pēc rotācijas principa, pusēm vienojoties par to norisi. Informatīvais ziņojums par 2017.gada 18.oktobra SVK sēdes saturu un pieņemtajiem lēmumiem tika apstiprināts Ministru kabineta 2018.gada 13.marta sēdē.

2021.gadā tika panākta abpusēja vienošanās un Latvijas – Lietuvas SVK sēde norisinājās 2021.gada 28.oktobrī tiešsaistē. Latvijas – Lietuvas SVK ietvaros 2021.gadā darbs notika šādās izvirzītajās jomās – transports, robežas šķērsošanas jautājumi, pārrobežu glābšanas operācijas. Pieteikto jautājumu apkopošanas process pirms sēdes notika nacionālajā līmenī abās valstīs vienlaicīgi, iesaistoties par nozari atbildīgajām institūcijām. Šim procesam sekoja pieteikto jautājumu saskaņošana SVK koordinējošo institūciju starpā.

2021.gada 27.oktobrī Ministru kabinets apstiprināja rīkojumu Nr.763 „Par grozījumu Ministru kabineta 2020.gada 13.augusta rīkojumā Nr.434 “Par Latvijas Republikas pārstāvju grupu Latvijas-Lietuvas starpvaldību komisijā pārrobežu sadarbības komisijā”, ar kuru tika atjaunots Latvijas Republikas pārstāvju grupas sastāvs.

2. Latvijas-Lietuvas SVK 5.sēdes norise 2021.gada 28.oktobrī

Latvijas – Lietuvas SVK sēdē **2021.gada 28.oktobrī** Latvijas delegāciju vadīja vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Artūrs Toms Plešs, savukārt Lietuvas delegāciju vadīja Lietuvas iekšlietu viceministrs Arnoldas Abramavičius. Sēdē piedalījās Latvijas un Lietuvas nozaru ministriju un reģionu pārstāvji.

Latvijas – Lietuvas SVK sēdē tika izskatīti abām valstīm aktuālie jautājumi.

2.1. Baltkrievijas režīma izraisītā migrācijas krīze

Lietuvas iekšlietu viceministrs Arnoldas Abramavičius SVK sēdes dalībniekus iepazīstināja ar aktualitātēm par Baltkrievijas režīma mākslīgi izraisīto migrācijas krīzes situāciju. Tika atzīmēts, ka Eiropas Savienības (turpmāk – ES) dalībvalstu un ES institūciju

kopīga rīcība ir veicinājusi situācijas normalizēšanos. Taču tika arī norādīts, ka Latvijai un Lietuvai ir jāturpina cieši sekot līdzi situācijai un tās attīstībai.

Viceministrs Arnoldas Abramavičius uzsvēra, ka, koncentrējot un koordinējot kopīgas darbības, problēmai ir panākta stabilizācija un pievērsta visas Eiropas uzmanība. Kopīgais rezultāts ir redzams Eiropadomes 2021. gada 21. un 22. oktobra sanāksmju secinājumos. Eiropadome norādīja, ka nepieciešams nodrošināt tūlītēju un atbilstošu atbildi uz jebkādiem trešo valstu mēģinājumiem izmantot migrantus politiskiem mērķiem. Tā aicināja Eiropas Komisiju ierosināt vajadzīgās izmaiņas ES tiesiskajā regulējumā un veikt konkrētu pasākumus, kas nodrošināti ar atbilstošu finansiālu atbalstu.

Latvijas Iekšlietu ministrijas Nozares politikas departamenta direktors Gatis Švika informēja par situāciju uz Latvijas-Baltkrievijas robežas, kura 2021. gada oktobrī bija salīdzinoši stabila, saglabājoties augstam nelikumīgās migrācijas riskam. Tika uzsvērts, ka ir nepieciešams izveidot vienotu, visaptverošu un krīžu noturīgu ES migrācijas politiku, tādēļ ir jāturpina iesāktais darbs pie Migrācijas un patvēruma pakta. Vienlaikus, ņemot vērā jaunos izaicinājumus, ir nepieciešami atbilstoši instrumenti, lai efektīvi apsargātu ES ārējās robežas hibrīdā apdraudējuma laikā.

Puses vienojās turpināt ciešu sadarbību, lai koordinētu atbildes reakciju uz Baltkrievijas režīma izraisīto rīcību un mobilizētu līdzīgi domājošās ES dalībvalstis, lai grozītu attiecīgos ES migrācijas un patvēruma politikas noteikumus, lai spētu reaģēt uz iespējamiem līdzīgiem izaicinājumiem nākotnē.

2.2. Sadarbība transporta jomā

Pēc īsas informācijas par iepriekšējā SVK sēdē izskatīto jautājumu progresu sniegšanas, Lietuvas Republikas un Latvijas Republikas Satiksmes ministriju pārstāvji sniedza informāciju un apmainījās ar viedokļiem par šobrīd aktuālajiem transporta jautājumiem.

2.2.1. Pierobežu savienojumu uzlabošana:

Skodas un Visaginas rajonu pašvaldību mēri ierosināja SVK diskusiju par jaunajiem pārrobežu savienojumu uzlabošanas jautājumiem. Tika atzīmēta autoceļu rekonstrukcijas nepieciešamība maršrutā Skoda – Liepāja.

Puses ziņoja par ceļu stāvokli maršrutā Skodas-Liepāja, kā arī dalījās informācijā par maršrutā esošo ceļu rekonstrukcijas plāniem. SVK sēdes dalībniekiem tika uzsvērta rīcības nepieciešamība, lai abu pušu pierobežas reģionu iedzīvotājiem nodrošinātu kvalitatīvu autotransporta infrastruktūru, kas ļautu netraucēti pārvietoties starp pierobežas pilsētām.

Puses vienojās turpināt sadarbību un plānot rīcību nepieciešamās autoceļu rekonstrukcijai maršrutā Skoda-Liepāja nodrošināšanai.

2.2.2. Vilcienu satiksmes atjaunošanas iespējas pārrobežu posmos (Visagina-Daugavpils).

Visaginas rajona pašvaldības mērs ziņoja par pasažieru dzelzceļa transporta izmantošanu starp Lietuvu un Latviju.

Latvijas Republikas Satiksmes ministrijas valsts sekretāra vietnieks Dins Merirands informēja, ka pēdējā laikā dzelzceļa pasažieru satiksmi pārrobežu savienojumā Visagina – Daugavpils nodrošināja Lietuvas nacionālā dzelzceļa kompānija “Lietuvos geležinkeliai”, kas apkalpoja pasažieru vilcienu maršrutus Daugavpils – Viļņa un Viļņa – Daugavpils, kas ved caur Visaginas staciju.

Ņemot vērā to, ka vilciens ir ātrs, ērts un drošs transportlīdzeklis, ir nepieciešams izvērtēt iespēju atjaunot vilcienu satiksmi pierobežas reģionu iedzīvotājiem minētajā maršrutā, kas dažādu tehnisku nosacījumu un Covid-19 pandēmijas ietekmē tika apturēta.

Latvijas puse informēja, ka Valsts akciju sabiedrība “Pasažieru vilciens”, uzņēmums, kas veic iekšzemes sabiedriskā transporta pakalpojumus Latvijas teritorijā, ir apsvēris iespējas pagarināt esošo maršrutu Rīga-Daugavpils līdz Viļņai un norādīja turpmākos soļus un nepieciešamos risinājumus šīs iespējas īstenošanai. Tika sniegta informācija par priekšlikumu un risinājuma iespējām. Latvijas puse aicināja Lietuvas pusi izskatīt iespēju veikt pasažieru dzelzceļa pārvadājumus arī citos maršrutos, abas puses vienojās par minēto jautājumu turpmāk diskutēt arī plašāk, ne tikai posma Visagina-Daugavpils ietvaros.

Šobrīd “Lietuvos geležinkelii” izrādīja interesi par minēto maršrutu atjaunošanu un jau ir spēris vairākus soļus neizpildīto nosacījumu risināšanas procesā.

Abas puses vienojās izskatīt priekšlikumus turpmākajai rīcībai pasažieru maršruta Visagina – Daugavpils satiksmes atjaunošanu pierobežas reģionu iedzīvotājiem.

2.2.3. Sistēmas izveide Baltijas valstu transportlīdzekļa vadītājiem pārvietoties Baltijas valstu robežās tikai ar personu apliecinošiem dokumentiem

Latvijas Republikas Satiksmes ministrijas valsts sekretāra vietnieks Dins Merirands iepazīstināja ar priekšlikumu par iespēju autovadītājiem pārvietoties Lietuvas un Latvijas teritorijā bez vadītāja apliecības un transportlīdzekļa reģistrācijas apliecības un iespējamiem šīs idejas īstenošanas veidiem un tehniskajiem līdzekļiem.

Viens no risinājumiem būtu iesaistītājām valstīm izveidot savstarpēji saistītus reģistrus. Kā piemēru var minēt vairāku Eiropas valstu iniciatīvu – EUCARIS, daudzpusējā līguma ietvaros organizēta vairāku valstu reģistrācijas iestāžu sadarbības sistēma, kurā darbojas vairākas lietojumprogrammas. Šīs sistēmas darbība ir vērsta uz datu apmaiņu par transportlīdzekļu reģistrāciju, autovadītāja apliecībām un tiem pievienotajiem personas datiem. Apmaiņai tiek izmantota speciāli šim mērķim izstrādāta sistēma: EUCARIS II. EUCARIS neizmanto centrālo Eiropas datu bāzi. Katra valsts ir atbildīga par savu transportlīdzekļu un vadītāja apliecību informācijas reģistru un par savām reģistrācijas procedūrām. Caur savu valsts reģistrācijas iestādi citas pārvaldes iestādes var pieprasīt informāciju, piemēram, par citā valstī reģistrētu valsts transportlīdzekli.

Puses vienojās strādāt pie tādu savstarpēji saistītu reģistru izveides kā EUCARIS, kas ļauj pārvietoties Lietuvas un Latvijas teritorijā bez fiziskiem autovadītāja apliecības un transportlīdzekļa reģistrācijas apliecības turētājiem.

2.3. Latvijas un Lietuvas savstarpējo pārrobežu glābšanas operāciju procedūru un plānu saskaņošana

Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Nozares politikas departamenta direktors Gatis Švika iepazīstināja klātesošos ar Latvijas un Lietuvas kopējo pārrobežu glābšanas pasākumu koordinācijas procedūras un plānu izstrādes nepieciešamību. Šobrīd ir izveidota sadarbības līgumtiesiskā bāze, jo pamatojoties uz 2017.gada 23.novembrī Viļņā noslēgto Latvijas Republikas valdības, Igaunijas Republikas valdības un Lietuvas Republikas valdības nolīgumu par sadarbību katastrofu novēršanas, gatavības un reaģēšanas jomā, 2021.gada 30.augustā tika parakstīts Sadarbības līgums starp Latvijas Republikas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, Igaunijas Glābšanas pārvaldi un Lietuvas Republikas Iekšlietu ministrijas Ugunsdzēsības un glābšanas departamentu. Tika atzīmēta abu valstu ugunsdzēsības un glābšanas dienestu ilggadējā veiksmīgā sadarbība, īstenojot kopīgus projektus, kurus atbalsta ES finanšu instrumenti. Tika izvirzīts priekšlikums uzlabot tiesisko regulējumu ikdienas sadarbībai pierobežas reģionos ugunsgrēkos vai citos negadījumos, kad nepieciešams nekavējoties reaģēt.

Lietuvas Republikas Iekšlietu ministrijas Ugunsdzēsības un glābšanas departamenta Starptautiskās sadarbības nodaļas vadītāja Ieva Monika Jankuvienē atbalstīja iniciatīvu, atzinīgi novērtējot līdzšinējo sadarbību.

Puses vienojās turpināt sadarbību, lai koordinētu pārrobežu glābšanas operāciju procedūras, plānus un stiprinātu kopīgas novēršanas, sagatavotības un reaģēšanas spējas, lai pretotos arvien mainīgajiem dabas un cilvēka radītajiem riskiem un katastrofām.

2.4. Latvijas –Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas sadarbības perspektīvas

Latvijas Republikas VARAM Attīstības instrumentu departamenta direktore Iruma Kravale iepazīstināja ar Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2014.-2020.gadam rezultātiem, prezentēja vairākus kopīgi īstenotos projektus vides, kultūras, darbaspēka mobilitātes, transporta, drošības, sociālās iekļaušanas un labas pārvaldības jomās, kā arī iepazīstināja ar jaunā plānošanas perioda 2021.-2027.gadam Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas sagatavošanas statusu, tās vīziju, prioritātēm un atbalstāmajām aktivitātēm, kā arī ar indikatīvo turpmākā darba grafiku.

Lietuvas Republikas Iekšlietu ministrija Reģionālās politikas grupas vadītāja Rasa Tamulevičiūtē un Lietuvas Republikas Iekšlietu ministrijas ES Investīciju un starptautisko programmu departamenta Eiropas Teritoriālās sadarbības nodaļas vadītāja Deimantē Jankūnaitē, atzinīgi novērtēja gan esošās Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas sasniegumus, gan arī atzīmēja jaunās programmas nozīmīgumu, paužot atbalstu tās iesniegšanai apstiprināšanai Eiropas Komisijā.

Latvijas – Lietuvas SVK pieņemtie lēmumi 2021.gadā:

- 1) turpināt abu valstu sadarbību, lai koordinētu atbildes reakciju uz Baltkrievijas režīma izraisīto rīcību un mobilizētu līdzīgi domājošās ES dalībvalstis;
- 2) turpināt sadarbību un plānot nepieciešamās rīcības autoceļu rekonstrukcijai maršrutā Skoda-Liepāja nodrošināšanai;
- 3) nodrošināt papildu publicitāti pasažieru maršruta Visagina – Daugavpils popularizēšanai pierobežas reģionu iedzīvotājiem un izskatīt priekšlikumus turpmākajai rīcībai;
- 4) turpināt strādāt pie tādu savstarpēji saistītu reģistru izveides kā EUCARIS, kas ļauj pārvietoties Lietuvas un Latvijas teritorijā bez fiziskiem autovadītāja apliecības un transportlīdzekļa reģistrācijas apliecības turētājiem;
- 5) turpināt koordinēt pārrobežu glābšanas operāciju procedūras un plānus ekspertu līmenī starp attiecīgajām institūcijām.

3. Turpmākā darbība Latvijas – Lietuvas SVK ietvaros

Latvijas – Lietuvas SVK sēde atbilstoši SVK nolikumam jāorganizē Latvijas pusei.

Pamatojoties uz iepriekšminēto, turpmāk ir nepieciešams:

3.1. atbildīgajām institūcijām, kuru pārstāvji ir apstiprināti Latvijas – Lietuvas SVK, atbilstoši savai kompetencei:

- 3.1.1. nodrošināt un sekmēt Latvijas – Lietuvas SVK pieņemto lēmumu īstenošanu atbilstoši 2021.gada sēdē noteiktajiem sadarbības virzieniem un pēc pieprasījuma informēt VARAM par informatīvā ziņojuma 2.punktā noteikto uzdevumu izpildes gaitu;

3.1.2. piedalīties un savas kompetences ietvaros pārstāvēt Latvijas intereses nākamajā Latvijas – Lietuvas SVK sēdē.

3.2. VARAM:

- 3.2.1. organizēt Latvijas – Lietuvas SVK sēdes norisi Latvijā, ja ir panākta vienošanās ar Lietuvu par tās nepieciešamību, un nodrošināt tās vadību;
- 3.2.2. nepieciešamības gadījumā aktualizēt Latvijas delegācijas sastāvu dalībai Latvijas – Lietuvas SVK sēdē;
- 3.2.3. trīs mēnešu laikā pēc Latvijas – Lietuvas SVK sēdes protokola parakstīšanas sagatavot un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iesniegt Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par pārrobežu sadarbības stiprināšanu Latvijas – Lietuvas SVK ietvaros.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs

A.T.Plešs

Vīza:
valsts sekretārs

E.Balševics

12.01.2022.
1 609
V.Prokopoviča
67026471
vita.prokopovica@varam.gov.lv